

שלחו להדפסה

גודל פונט

אחד העם

השוק

דירקטור, את האותיות הקטנות כבר קראת? עם התגברותו של משבר האשראי, עתידות להגיע גם התביעות כנגד הדירקטורים של החברות שהסתבכו. זה הזמן לנער את האבק מפוליסות הביטוח ולבדוק מתי הן לא רלבנטיות

רחלי בינדמן

08:55, 15.01.09

היום עתידה להיכנס לתוקף התפטרותם של אפרים בציה ושרגא גרבינסקי, הדירקטורים החיצוניים של חברת הנדל"ן ארזים. זאת לאחר שבדצמבר 2008 הקשיחה חברת הביטוח הפניקס את תנאי חידוש פוליסת נושאי המשרה של החברה, באופן שלטענת הדח"צים, אינו מקנה להם הגנה מלאה בפני תביעות בגין מעשים שיבצעו במסגרת תפקידם בחברה.

תנאי הפוליסה הוקשחו לנוכח תוצאותיה הכספיות של ארזים, קשייה לפרוע את חובה למחזיקי איגרות החוב שלה והודאתו של בעל השליטה בחברה מאיר גורביץ' כי אינו יכול להבטיח שהחוב יוחזר במלואו. הפניקס הוסיפה תנאי חדש לפוליסת הביטוח של הדירקטורים החיצוניים בחברה, שלפיו לא יהיה להם כיסוי ביטוחי במקרה שארזים תגיע לחדלות פירעון.

ארז קדם

לאחרונה נודע כי חברת הביטוח מנורה מבטחים, השולטת בשוק ביטוח האחריות המקצועית לבתי השקעות בארץ, לא תחדש את הפוליסות של כל בתי ההשקעות לאחר סיומן, בעקבות הקושי להשיג מבטחי משנה שיסכימו לשאת בסיכון - זאת בשל עלייה בהיקף תביעות הרשלנות המקצועית נגד בתי השקעות וחתמים מאז פרוץ המשבר הכלכלי.

לכאורה, בתי ההשקעות עתידים היו למצוא את עצמם בבעיה בחודשים הקרובים, מכיוון שהחוק דורש ביטוח אחריות מקצועית למנהלי השקעות, אך כפי שנחשף שלשום ב"כלכליסט" - נמצא מענה לבעיה. קונסורציום החתמים

האירופי לויס הסכים לספק ביטוח אחריות מקצועית לבתי ההשקעות בארץ, כשחברת הפניקס תשמש גורם מתווך. הפרמיה שתגבה לויס עתידה להיות יקרה באופן ניכר מזו שנגבתה מבתי ההשקעות בעבר, ונראה שבתי השקעות קטנים יתקשו לשאת בנטל.

האם התפטרותם של הדירקטורים החיצוניים של חברת ארזים מעידה על זליגת הבעיה מתחום הפיננסים גם לתחומים אחרים כגון נדל"ן? נראה שההחלטה האסטרטגית של מנורה מבטחים מצביעה על חשש של חברות הביטוח מביטוח נושאי משרה בתקופת המשבר הנוכחי, לאור ריבוי תביעות הרשלנות כנגד מנכ"לים, שלכאורה הובילו את החברות שבניהולם לקשיים בעמידה בהתחייבויותיהן.

בשיחה שקיים "כלכליסט" עם יועץ הביטוח עו"ד ארז קדם, הוא מציין כי ניצני המגמה הזו אכן קיימים כבר בשטח. גם שי סימקין, מנכ"ל סוכנות הביטוח האודן העוסקת בתחום ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה, מצטרף לדברים. סימקין מציין כי "גופים פיננסיים ואחרים בחו"ל כבר משלמים היום פרמיה יקרה במאות אחוזים יותר

עבור רכישת ביטוח". לדבריו, באופן גורף מוגשות היום יותר תביעות כנגד דירקטורים ונושאי משרה בחברות בכלל, ולכן חברות ביטוח רבות מקשיחות את תנאי הפוליסות בתקופה האחרונה.

סימקין מציין כי בארבעת החודשים האחרונים עלו מחירי הפוליסות בשיעור של 15%-30%. במקרים קיצוניים הוקשחו גם תנאי הפוליסה. להערכתו מדובר במגמה שרק תלך ותחריף, ותביעות רבות נוספות יוגשו כנגד דירקטורים של חברות שיתקשו לעמוד בהתחייבויות.

פוליסות בסכנת ביטול

להערכת קדם, בזמן הקרוב לא זו בלבד שחברות ביטוח לא יחדשו פוליסות, אלא הן אף יבטלו חוזים קיימים. לדבריו, אם הפוליסה אינה קובעת במפורש כי היא ניתנת לביטול רק לפי חוק חוזה הביטוח, אפשר לבטלה רק בגין אי-תשלום הפרמיה או בשל מעשי מרמה והונאה - ולמעשה חברת הביטוח יכולה לבטל את הפוליסה בעילות שונות ומשונות כרצונה. לכן, ישנה חשיבות גדולה בקבלת ייעוץ מקצועי בתחום הביטוח לחברות המבוטחות.

באשר למקרה ארזים מסביר קדם כי עצם ההתפטרות של הדח"צים בציה וגרבינסקי לא תגן עליהם מפני תביעות בגין מעשים שביצעו בעת שכיחנו כדירקטורים בחברה. "לכלכליסט" נודע כי לחברה לא היה יועץ ביטוח שבדק את הפוליסה של הפניקס, ורק לאחרונה פנתה לקבלת ייעוץ באופן בלתי רשמי.

"בסיס הפוליסה הוא מועד הגשת התביעה. רק אם הפוליסה בתוקף במועד הגשת התביעה, ניתנת הגנה", אומר עו"ד קדם. כדי להגן על דירקטורים ממצב שבו חברת הביטוח מסרבת לחדש את הפוליסה, קיימת אפשרות לרכוש פוליסה מיוחדת שנקראת "תקופת גילוי". פוליסה כזו מגנה על דירקטורים מפני תביעות שיוגשו במהלך תקופה שבין חצי שנה עד שנה לאחר אי-חידוש הפוליסה בגין פעולות שביצעו בעבר, ואפשר לרכוש אותה תמורת פרמיה בגובה של 150%-50% מהפרמיה ששולמה במסגרת פוליסת הביטוח הבסיסית. קדם מסביר כי אם טרם עשו זאת, על הדח"צים של ארזים לדרוש מהחברה לרכוש עבורם את פוליסת תקופת הגילוי, אם הפוליסה הבסיסית שלהם כללה אפשרות לרכוש כזו מלכתחילה.

קדם מוסיף כי על המבוטח לדאוג מבעוד מועד שהאפשרות לרכוש פוליסת תקופת גילוי במסגרת הפוליסה המקורית, תחול לא רק במקרה של סירוב חברת הביטוח לחדש את הפוליסה, אלא גם כשחברת הביטוח מסכימה לחדשה רק בתנאים מחמירים. זאת, כדי למנוע מצב שבו חברת הביטוח לכאורה אינה מסרבת לחידוש אבל בפועל מרוקנת את הפוליסה המחודשת מתוכן.

חשש מחדלות פירעון

שי סימקין מנכ"ל האודן צילום: אוראל כהן

בסוכנות הביטוח האודן, למשל, סימקין מעיד כי כל פוליסה כוללת אפשרות רכישת תקופת גילוי דו-צדדית, כך שהמבוטח יוכל לבחור שלא לחדש את הפוליסה אך לרכוש את תקופת הגילוי, לפי שיקול דעתו.

"החשש הגדול ביותר של חברת הביטוח היא שלחברה המבוטחת לא יהיה כסף לשלם את חובותיה, אז ישר תובעים את הדירקטורים", אומר עו"ד קדם על חריג הפירעון שצורף לפוליסה החדשה של ארזים, שקבע כי במקרה כזה אין לנושאי המשרה כיוסי ביטוחי. "רשלנות היא אחת העילות השכיחות לתביעות נושאי משרה. אם הפוליסה כוללת חריג חדלות פירעון,

היא נהפכת לריקה מתוכן כי חברת הביטוח תגיד לחברה: 'אם את לא חדלת פירעון אז שלמי את חובותייך, ואם את חדלת פירעון, החריג תקף והביטוח אינו תופס'. קדם מונה עוד חריגים שחברות הביטוח מנסות לכלול בפוליסה ויש להיזהר מפניהם, כמו החריג "נסיבות ידועות". חריג "מבוטח כנגד מבוטח" וחריג "בעלי מניות".

"עוד התפטרויות בדרך"

"דירקטורים זקוקים לביטוח בעיקר בשביל שקט נפשי, כדי שיידעו שהם יכולים לפעול בצורה חופשית מבלי חשש שייתבעו על מעשים שביצעו באופן רשלני, ולכן החוק אפשר להם לקבל ביטוח כזה", מסביר קדם. "עם זאת, אותם דירקטורים אינם מבינים את החשיבות של קבלת ייעוץ ביטוחי, מכיוון שפעמים רבות הם לא קוראים את הפוליסות שהחברות רוכשות עבורם".

סימקין טוען כי במקביל להליך הקשחת הפוליסות ולא־חידושן במקרים מסוימים, בתקופה הקרובה נהיה עדים להתפטרויות נוספות של דירקטורים ולקושי הולך וגדל מצד החברות למצוא דירקטורים שיסכימו לכהן בהן ללא כיסוי ביטוחי מקיף.

חברות הביטוח מכחישות את המגמה שמתארים סימקין וקדם. בחברת מנורה מציינים כי השימוש בחריג חדלות הפירעון, למשל, הוא פרטני וחל רק על חברות שתוצאותיהן הכספיות מצביעות על כך שכבר בעת חידוש הפוליסה יש להן קושי לעמוד בהתחייבויות. הם מוסיפים כי במקרים בהם דו"חות של חברה מצביעים על סיכון שאינו ודאי, לא מצרפים את החריג לפוליסה אך מייקרים את הפרמיה.